

48

**КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД**

Вх. № 296/К.р.22/92г.  
Дата 12.10.92г.

Изх. № 439/09.10.1992г.  
гр. Варна

ДО  
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА  
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

*Г.Н. Невески*  
*мо.ч.8*  
*10.10.92г.*  
*№ 22/92г.*

**ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ**

от Варненския Свободен Университет по делото за  
отмяна на Решение на Народното събрание относно  
статута на Варненския Свободен Университет  
(Конституционно дело № 22/1992г.)

Като се присъединяваме към вече направеното на  
основание чл.149 ал.1 т.2 от Конституцията на Република България  
предложение от група депутати от 36-то Обикновено Народно Събрание  
Конституционният съд да се произнесе по конституционносъобразност-  
та на приетото от Народното Събрание Решение в заседанието му  
от 15 юли 1992 г. относно статута на Варненския Свободен Универ-  
ситет и да обяви това решение за нищожно, предлагаме на вниманието  
на почитаемия Конституционен съд някои допълнителни аргументи по  
спора:

1. В предложението на групата депутати се изтъква  
факта, че въпросното решение на Народното събрание е взето при  
липса на необходимия кворум, който се изисква по силата на чл.81  
ал.1 от Конституцията, т.е. повече от половината депутати от  
състава на Народното събрание. Едно подобно решение може да бъде  
перфектно, само ако на заседанието са присъствали най-малко  
121 депутати /120 + 1/. Броят на присъстващите депутати се

доказва от самия протокол на заседанието, а също и от приложените справки от Асоциация "Наука и Бизнес". Само наличието на този доказан факт е вече достатъчно основание атакуваното решение на Народното събрание да се счита за нищожен акт, тъй като е налице несъответствие на действията на Народното събрание, като субект на същото решение, със задължителните изисквания за кворум, които трябва да бъдат тълкувани съгласно текста на чл.81 ал.1 и ал.2 на сега действащата Конституция, с които се постановяват необходимите условия и предпоставки за приемането на решения от страна на Народното събрание. От момента когато няма вече изискуемия кворум както се изисква от чл.81 ал.1 и ал.2 от Конституцията, Народното събрание, като колективен орган не може да приема решения, от което следва, че приетите без наличието на изискуемия кворум решения са нищожни.

Наличието на посоченото обективно противоречие между атакуваното решение на Народното събрание и изискванията за необходим кворум, при който Народното събрание като държавен орган може да приема решения, прави същото решение нищожен акт, който не може да поражда действия, предвидени в него и не може да бъде оставен в сила. Същият акт не може да се променя частично с оглед да се премахват допуснатите дефекти, които го правят нищожен, нито пък да бъде отменяван. Единствената възможност "изход" в случая е приемането на въпросното решение без кворум на Народното събрание е да се обяви неговата нищожност.

Възможно е от страна на ръководството на Парламента да се постави въпрос, че не е правена предварителна проверка за наличния кворум преди започване на самата дискусия. Но подобно нарушение не може да се оправдае нито с Правилника за вътрешния

ред на Народното събрание, нито с тълкуване от страна на Председателството на Народното събрание.

Тезата, че не е направена предварителна проверка на присъстващите народни представители преди гласуването или че никой народен представител не е направил предложение за такава проверка, не може да се приеме като аргумент, че посоченото решение е перфектно. Проверката за присъстващите депутати е задължение преди всичко на самото Председателство на Народното събрание, още повече, когато има очевидни данни за липсата на законен кворум.

Вестник "Конинент" изнесе снимкови и свидетелски доказателства, че на заседанието на Народното събрание на следващия ден след приемане на решението, с което беше отказано да се даде статут на ВУЗ на ВСУ, са присъствали по-малко от 80 народни представители; Въпреки тази липса на законен кворум, това не е попречило заседанието да продължи и да се "приемат" решения. Тези разобличителни данни на вестник "Континент" бяха отминати с мълчание от страна на Председателството на Народното събрание и не бяха направени предложения за отмяната на такива "приети" актове на незаконни, с оглед на кворума, заседания по собствена инициатива, каквито правомощия има ръководството на Народното събрание, ако то разбира се уважава себе си, Конституцията и демокрацията.

2. Посочените решения на Обикновеното народно събрание от юли 1992 г., с което то отказва да даде статут на Висше учебно заведение на Варненския Свободен Университет, представлява нарушение на Конституцията и следва да се обяви противоконституционно и поради това, че както от процедурна гледна точка, така

и по своето съдържание, то представлява нарушение на принципа за разделение на властите, който е залегнал в основата на Конституцията на Република България от 1991 г.

В това решение, както и в дискусиата при неговото обсъждане, Народното събрание се произнесе фактически като съдебна инстанция по спор, който е от изключителна компетентност на съответните съдебни органи, а не на Народното събрание. В своето решение, както и в дискусиите преди това, Народното събрание <sup>се</sup> обяви, Варненския<sup>т</sup> свободен университет е създаден незаконно, въпреки че фактите са съвсем други. Асоциация "Наука и бизнес" е редовно регистрирана във Варненския окръжен съд като юридическа личност на основание чл.134 и следващите от ЗЛС и че заедно с това е регистриран и нейния Устав, в който изрично е вписано, че същата асоциация "образува, подпомага и съдейства за функционирането на Варненския свободен университет".

Спорът фактически е между Министерството на образованието и науката от една страна и Асоциация "Наука и бизнес" - от друга - и той продължава вече няколко месеца.

Между другото, когато асоциация "Наука и бизнес" се регистрира и образува Свободния университет във Варна, нейното ръководство имаше предвид, че предшественикът на м-р Николай Василев, бившият министър на висшето образование Фотев, в специално писмо до Бургаския кмет от април 1991 г., поддържа тезата, че създаденият в Бургас през 1990 г. Свободен университет е законен и може да функционира. Подобно писмо има и от Главната прокуратура до кмета на гр.Бургас, в което се приема, че Бургаския<sup>т</sup> свободен университет е образуван и функционира напълно законосъобразно.

От своя страна, Варненският свободен университет беше образуван, регистриран и функционираше точно по същия начин, както и Бургаският свободен университет. Но докато Бургаският свободен университет, както и Софийският нов български университет бяха приети, че са легитимно формирани и Седмото Велико Народно събрание им даде статут на висши учебни заведения, Варненският свободен университет се обявява от 36-то Обикновено народно събрание за незаконен.

В този случай Народното събрание с решението си от юли 1992 г., като отказва да даде на Варненския свободен университет статут на Висше учебно заведение, въпреки че преди това, Седмото Велико народно събрание вече беше дало такъв статут на други учебни организации, образувани на същото правно основание, като Варненския свободен университет нарушава изискванията на чл.19, ал.2 от Конституцията, както и изискванията за еднаквото приложение на законите, което е основен принцип в една правова държава, за каквато се провъзгласява Република България в преамбюла на Конституцията. Наистина, чл. 19 ал.2 се отнася преди всичко за създаването и гарантирането на еднакви правни условия за стопанска дейност, но същото важи напълно и за една юридическа личност, каквато е Асоциация "Наука и бизнес" - гр.Варна, макар че тя е създадена като сдружение с нестопанска цел, но е регистрирана по ЗЛС.

4. Решението на Народното събрание от юли 1992 г., с което то отказва да даде статут на ВУЗ на ВСУ, представлява нарушение на гарантирано от чл.53 ал.5 право на частни лица и организации да създават училища при условие и ред установен от закона. Своя отказ Народното събрание мотивира само с текст от Закона за

висшето образование, който, съгласно отменената Конституция от 1971 г., презумира съществуването само на държавни учебни заведения. Тук са налице две съществени нарушения на Конституцията. От една страна се приема решение на основата на един законов текст, който противоречи на изискванията на чл.53, ал.5 от Конституцията. Съгласно параграф 3, ал.1 от Предходните правила на сега действащата Конституция, в едногодишен срок от влизането ѝ в сила, Народното събрание отменя тези разпоредби на заварените закони, които не са отменени по силата на чл.5, ал.2 от Конституцията. Касае се за конституционно определено задължение на Народното събрание, което то трябваше да изпълни до 13 юли 1992 г., когато изтече една година от датата на приемането на Конституцията, но не го изпълни и до сега и с това допусна нейното нарушение. А решението на НС за ВСУ беше взето близо 10 дни по-късно след изтичането на посочения задължителен срок.

От друга страна, с един индивидуален акт, какъвто представлява решението, с което НС се отказва от решението на ВНС да се даде на ВСУ статут на ВУЗ, не може да се отменят текстовете на законови разпоредби, както и разпоредби на Конституцията. С това решение, фактически, отново с един обикновен индивидуален по своята природа акт се суспендира чл. 53 ал.5 от Конституцията и се придържа към изискванията на чл.2 ал.2 от ЗВО. Но по силата на този текст "държавата открива държавни учебни заведения". Що се отнася до частните учебни заведения, те се откриват от тези, които ги финансират, но по установения от Закона ред.

Между другото, това решение на 36 -то Обикновено народно събрание представлява нарушение и на Хелсинкските <sup>принципи</sup> споразумения за правата на гражданите, под които стои подписът и на

България и могат да се обжалват пред съответните международни правни институции.

5. Друго едно съществено нарушение, допуснато от Народното събрание е че при решаването на въпроса за статута на ВСУ то се произнесе по спор за право без да е направена обективна обстоятелствена проверка на фактите. Наистина, беше избрана 6-членна комисия от народни представители, която да проучи на място въпросите. Но тази комисия не представи протокол или документ за резултатите от своите проучвания. Нещо повече, тази комисия при посещението си във Варна не водеше протокол от заседанията, нямаше даже и протоколчик. Тя отказа да приеме желаещите студенти и преподаватели, а се срещна само с няколко от тях, изборно и то съвсем набързо, като през цялото време събираше аргументи от противниците на ВСУ.

В заседанието на Народното събрание, както се вижда от протокола на това заседание, някои членове на комисията работещи в конкуриращи вузове във Варна /Карев и Мицев/ изнасяха неверни данни и клевети, които създават една превратна представа за ВСУ, с което се нарушават изискванията на чл.39, ал.1 от Конституцията по силата на който текст правото на всеки да изразява своето мнение и да го разпространява чрез слово, писмено или устно или по друг начин, не може да се използва <sup>против</sup> Правата или доброто име на другиго. Този текст се стнася както за доброто име на отделните лица, така и за група отделни лица или колектив.

Наистина, член 69 постановява, че народните представители не носят наказателни отговорности за изказаните от тях мнения, но същият този текст не им дава никакъв морален имунитет за изнасянето на неверни или клеветнически данни и не ги освобож-

дава от изискването на чл.39 ал. 1 и ал.2 от Конституцията.  
Касае се за много важно обстоятелство, което представлява една от гаранциите за правата и доброто име на другите.

Като се имат предвид горепосочените обстоятелства, както и аргументите изложени в становището на Асоциация "Наука и бизнес" и в Предложението на групата депутати по повод на което е образувано настоящето дело, ние считаме, че решението на Обикновеното Народно събрание от 15 юли тази година е един нищожен акт и следва да бъде обявен от Конституционен съд за такъв.

С уважение

Ректор на ВСУ

проф. Христо Владов

София,

8 октомври 1992 г.